

8 Νοεμβρίου, 1995

[ΠΙΚΗΣ, Πρόεδρος, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ,

Εφεσείοντα-Καθ' ου η αίτηση,

v.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΦΟΡΩΝ
ΝΟΜΟ ΤΟΥ 1962 (Ν. 31/62),

Εφεσίβλητου-Αιτητού.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8752).

Συνταγματικότητα νομοθεσίας — Προϋποθέσεις ενασχόλησης των Δικαστηρίων με θέματα συνταγματικότητας νομοθεσίας — Κρίση επί θέματος συνταγματικότητας ως προϋπόθεση για τη λήψη απόφασης στην εκδικαζόμενη υπόθεση.

5

Είσπραξη φόρου εισοδήματος — Συνταγματικότητα εδαφίου (4) του άρθρου 9 του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962 (Ν. 31/62) — Απόφαση κατώτερου Δικαστηρίου επί της συνταγματικότητας του εδαφίου (4) που προβλέπει φυλάκιση του οφειλέτη φόρου, σε σχέση με το Άρθρο 11.2 του Συντάγματος — Εξέταση της συνταγματικότητας του εδαφίου (4) πριν από τη διεξαγωγή έρευνας και εξάντληση των ενδεχομένων που προβλέπονται στα εδάφια (1) και (3) σχετικά με την πληρωμή του χρέους.

10

15

Κατά την εκδίκαση αίτησης εναντίον του εφεσείοντα καθ'ου η αίτηση για είσπραξη πληρωτέου φόρου εισοδήματος δυνάμει του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962 (Ν. 31/62), τέθηκε θέμα συνταγματικότητας του εδαφίου (4) του άρθρου 9 του νόμου, το οποίο προβλέπει φυλάκιση του οφειλέτη αν δεν μπορεί να εξευρεθεί επαρκής περιουσία για εξόφληση του οφειλόμενου φόρου. Ο εφεσείων - καθ'ου η αίτηση, εισηγήθηκε ότι το εδάφιο αυτό του νόμου προσκρούει στο άρθρο 11.2 του Συντάγματος.

20

25

Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την εισήγηση, η οποία έγινε πριν ακόμα διενεργηθεί η έρευνα που προβλέπεται στο εδάφιο (1) και αποκρυσταλλωθεί το όποιο από τα ενδεχόμενα που προβλέ-

πονται στο εδάφιο (1) και (3), δηλαδή είτε άμεση πληρωμή είτε πληρωμή με δόσεις αφ'ενός και αφ'ετέρου σε περίπτωση παράλειψης, εισπραξη διά κατάσχεσης και πώλησης κινητής και εν συνεχεία ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη.

5

Ο εφεσείων - καθ' ου η αίτηση, εφεσίβαλε την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Αποφασίστηκε, ότι:

10

(1) Το θέμα συνταγματικότητας του εδαφίου (4) του άρθρου 9 του περί Εισπραξέως Φόρων Νόμου του 1962 (Ν. 31/62), εγέρθηκε πρόωρα.

(2) Η εξάντληση των διαδικασιών και τρόπων εισπραξης του οφειλομένου φόρου σύμφωνα με τις πρόνοιες των εδαφίων (1) και (3) του ίδιου νόμου, αποτελεί προϋπόθεση της εξέτασης εφαρμογής του εδαφίου (4).

15

(3) Η ενασχόληση με τη συνταγματικότητα διάταξης που δεν είχε ακόμη αποκτήσει παρούσα σημασία, ήταν άτοπη.

20

Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς διαταγή για έξοδα.

25

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Πατσαλοσαββής ν. Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 45,

30

The Board for Registration of Architects and Civil Engineers ν. Κυριακίδες (1966) 3 C.L.R. 640.

Έφεση.

35

Έφεση από τον καθ' ου η αίτηση κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας (Μαυρονικόλας, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 4 Μαΐου, 1992 (Αρ. Αίτησης 130/90) με την οποία κρίθηκε ότι το Άρθρο 9(4) του Νόμου 31/62 (περί Εισπραξέως Φόρων Νόμου του 1962), δεν είναι αντισυνταγματικό.

40

Μ. Χατζηχριστοφή, για τον Εφεσεύοντα.

Γ. Ερωτοκρίτου, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, για τον Εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

5

ΠΙΚΗΣ, Π.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Νικολάου, Δ.

10

ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ.: Είχε επιβληθεί στον εφεσείοντα φόρος εισοδήματος που κατέσται πληρωτέος. Παρέλειψε όμως να τον καταβάλει. Γι' αυτό κινήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο διαδικασία για εκτέλεση, δυνάμει του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962 (Ν 31/62). Το άρθρο 9, σε ό,τι εδώ ενδιαφέρει, προβλέπει τα ακόλουθα:

15

“9(1) Εάν πρόσωπον οφείλον οιονδήποτε φόρον παραλείψη να καταβάλη άπαντα τα υπ' αυτού οφειλόμενα ποσά όταν τούτο απαιτηθεί υπό του φοροεισπράκτορος, το Δικαστήριο δύναται, τη αιτήσει του φοροεισπράκτορος και τη προσαγωγή πιστοποιητικού υπογεγραμμένου υπό του Πρώτου Λειτουργού Προσόδων, βεβαιούντος ότι ποσόν τι οφείλεται και παραμένει απλήρωτον, να καλέση το εν υπερημερία πρόσωπον ενώπιόν του και να προβή εις την διενέργειαν ερεύνης περί της καταστάσεως και των μέσων διαβιώσεως του εν υπερημερία προσώπου, και να διατάξη το τοιούτο πρόσωπον όπως καταβάλη το οφειλόμενον ποσόν ομού μετά των συνεπειά της υπερημερίας γενομένων εξόδων και των άλλων όλων εξόδων ων την καταβολήν ήθελε κρίνει εύλογον, είτε παραχρήμα είτε δια δόσεων ως το Δικαστήριο ήθελε καθορίσει.

20

25

30

(2)

35

40

(3) Το Δικαστήριο, εκδίδον διάταγμα ως εν τω εδαφίω (1), δύναται κατά νόμον να διατάξη όπως, εν περιπτώσει παραλείψεως καταβολής του οφειλομένου ποσού ή δόσεως τινος αυτού, κατασχεθή και πωληθή κατά τον αυτόν τρόπον καθ' ον θα επωλείτο δυνάμει διατάγματος αρμοδίου Δικαστηρίου δια πληρωμίν εκ δικαστικής αποφάσεως χρέους, τοσούτον μέρος της κινητής περιουσίας του εν υπερημερία προσώπου όσον θα επήρκει δια την εξόφλησιν του υπ' αυτού οφειλομένου ποσού. Εάν δεν δύναται να εξευρεθή ειαρκής κινητή περιουσία εξ' ης το υπό του εν υπερημερία προσώπου οφειλόμενον ποσόν να δύναται να εισπραχθή ή ανακτηθή ή εάν κατόπιν ερεύνης διεξαχθείσης δυνάμει του εδαφίου (1)

καταδειχθή εις το Δικαστήριον ότι το εν υπερημερία πρόσωπον κέκτηται ακίνητον περιουσίαν ήτις δύναται να πωληθή δια την εξόφλησιν του οφειλομένου ποσού το Δικαστήριον δύναται κατά νόμον, άνευ οιασδήποτε περαιτέρω διαδικασίας, να εκδώση ένταλμα πωλήσεως ακινήτου περιουσίας ανηκούσης κατά κυριότητα εις το εν υπερημερία πρόσωπον κατά τον αυτόν τρόπον ως εάν αύτη επωλείτο δυνάμει διατάγματος αρμοδίου Δικαστηρίου δια την πληρωμήν εκ δικαστικής αποφάσεως χρέους, το δε προϊόν της τοιαύτης πωλήσεως θα διατίθεται δια την πληρωμήν του οφειλομένου ποσού παν υπόλοιπον, μετά την αφαιρέσιν του οφειλομένου ποσού και των λοιπών πληρωτέων εξόδων και δικαιωμάτων, θα καταβάλλεται εις το εν υπερημερία πρόσωπον. 5

(4) Εάν δεν δύναται να εξευρεθή επαρκής κινητή ή ακίνητος περιουσία εξ' ης να επιτευχθή η εισπραξις ή ανάκτησις του υπό του εν υπερημερία προσώπου οφειλομένου ποσού, το Δικαστήριον δύναται, άνευ περαιτέρω διαδικασίας, να διατάξη την φυλάκισιν του εν υπερημερία προσώπου δια διάστημα μή υπερβαίνον τους εξ μήνας εκτός εάν καταβληθή το οφειλόμενον ποσόν προ της παρόδου της τοιαύτης περιόδου: 15
.....” 20

Κατόπιν κλήσης, ο εφεσείων εμφανίστηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο οπότε, ευθύς εξ αρχής, προτού ακόμα διενεργηθεί η έρευνα που προβλέπεται στο εδάφιο (1) και αποκρυσταλλωθεί το όποιο από τα ενδεχόμενα που προβλέπονται στα εδάφια (1) και (3), ο συνήγορός του ήγειρε θέμα περί συνταγματικότητας του εδαφίου (4), προβάλλοντας ότι αντίκειται προς το Άρθρο 11.2 του Συντάγματος. Το Επαρχιακό Δικαστήριο προχώρησε ακολούθως σε εξέταση αυτού του θέματος - όπως και άλλου δικονομικού το οποίο δεν έχει παρούσα σημασία - στη βάση αγορεύσεων των συνηγόρων. Αποφάσισε ότι το εδάφιο (4) δεν είναι αντισυνταγματικό δεδομένου ότι, καθώς κατέληξε: “... για να ενεργοποιηθούν οι πρόνοιες του άρθρου 9(4) του Νόμου 31/62, προϋπόθεση είναι η παράλειψη καταβολής ποσού ή οποιασδήποτε δόσης που ισοδυναμεί με παρακοή διατάγματος δικαστηρίου.” Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον εκείνης της απόφασης. 25
30
35

Στη διάρκεια της ακρόασης της έφεσης θέσαμε για συζήτηση το κατά πόσο η εξέταση συνταγματικότητας του εδαφίου (4) από το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν ήταν πρόωγη εφόσον δεν είχαν διερευνηθεί και εξαντληθεί τα ενδεχόμενα τα οποία προβλέπονται στα εδάφια (1) και (3) του άρθρου 9. Ο συνήγορος του εφε- 40

σειόντα εξήγησε ότι το θέμα συνταγματικότητας ηγέρθη ενόψει ανησυχίας ότι το εδάφιο (4) θα μπορούσε, σε περίπτωση ανεπιτυχούς εξάντλησης των άλλων ενδεχομένων, να τύχει εφαρμογής χωρίς να παρασχεθεί στον εφεσείοντα δυνατότητα στο τελικό στάδιο να ακουστεί προς ανάσχεση. Αναφέρθηκε συναφώς σε ορισμένες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου ιδιαίτερα, θα λέγαμε, στην απόφαση στην υπόθεση **Πατσαλοσαββής ν. Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων** (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 45, όπως και σε εγκύκλιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ημερομηνίας 8 Ιουνίου 1988 η οποία απευθυνόταν προς τους Προέδρους Επαρχιακών Δικαστηρίων και εξέθετε ό,τι εθεωρείτο ως η προβλεπόμενη διαδικασία.

Μελετήσαμε τη νομολογία. Διαπιστώνουμε πως σε καμιά από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν εξετάστηκε στοχευμένα ο τρόπος εφαρμογής του εδαφίου (4) του άρθρου 9. Ο λόγος των εκδοθεισών αποφάσεων αφορούσε άλλες πτυχές ή ανάγκες του Νόμου. Αναγνωρίζουμε, ωστόσο, ότι η αναφερθείσα εγκύκλιος του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα μπορούσε, έτσι όπως είναι διατυπωμένη, να οδηγήσει σε εξέλιξη στην οποία να εγείρεται θέμα. Η εγκύκλιος χρήζει ως εκ τούτου αναθεώρησης. Επισημαίνουμε ωστόσο ότι δεν ενέχει ισχύ δικαίου.

Καταλήγουμε πάντως ότι το θέμα συνταγματικότητας του εδαφίου (4) του άρθρου 9 ηγέρθη πρόωρα. Δεν διενεργήθηκε προηγουμένως η προβλεπόμενη έρευνα περί “της καταστάσεως και των μέσων διαβιώσεως” του εφεσείοντα και δεν εξαντλήθηκαν τα ενδεχόμενα που αναφέρονται στα εδάφια (1) και (3) σχετικά με την πληρωμή του χρέους. Η εξάντλησή τους αποτελεί, καθώς μας φαίνεται, προϋπόθεση για εξέταση εφαρμογής του εδαφίου (4). Η υπόθεση θα μπορούσε να έχει κατάληξη η οποία να καθιστούσε αχρείαστη την εξέταση εφαρμογής του. Έτσι το ενδεχόμενο φυλάκισης, που είναι το τελευταίο στη σειρά, μπορεί να μὴν προέκυπτε ποτέ. Σε εκείνο το αρχικό στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο ηγέρθη το θέμα συνταγματικότητας, τίποτε δεν είχε τεθεί που να προοιωνίζει το τελευταίο στη σειρά ενδεχόμενο. Ήταν, ως εκ τούτου, άτοπη η ενασχόληση με τη συνταγματικότητα διάταξης που δεν είχε ακόμη αποκτήσει παρούσα σημασία. Καθώς υποδείχθηκε στην απόφαση στην υπόθεση **The Board for Registration of Architects & Civil Engineers ν. Kyriakides** (1966) 3 C.L.R. 640, (στη σελ. 655), τα δικαστήρια δεν αποφαινόμενα επί συνταγματικών θεμάτων εκτός όπου η απόφαση είναι απόλυτα αναγκαία για τη λήψη απόφασης στην υπόθεση. Και εδώ δεν ήταν. Το εγερθέν θέμα συνταγματικότη-

τας δεν έπρεπε να εξεταστεί από το Επαρχιακό Δικαστήριο και, κατά συνέπεια, δεν θα έπρεπε τώρα να απασχολήσει το Εφετείο. Ως εκ τούτου, η έφεση καθίσταται χωρίς αντικείμενο και δεν μπορεί να προχωρήσει.

5

Η έφεση απορρίπτεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς διαταγή για έξοδα.